

IZVJEŠTAJ O SUDSKIM POSTUPCIMA ZA NAPADE NA NOVINARE

**Gradanska alijansa
Decembar 2021.**

Za izdavača

Građanska alijansa

Autori

Milan Radović

Aleksandra Srbljanović

Amina Murić

Mehdina Kašić Šutković

Pavle Ćupić

Prelom i štampa

nITech doo

Tiraž

50 primjeraka

Godina i mjesto izdanja

decembar 2021, Podgorica

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

Uz institucionalnu podršku

ISBN 978-9940-741-17-4
COBISS.CG-ID 20130308

Stavovi izneseni u ovom izvještaju ne moraju nužno odražavati mišljenje Ministarstva vanjskih poslova Norveške, Balkanskog fonda za demokratiju, projekta Njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država ili njihovih partnera. Izrazi koji se u ovom izvještaju koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju izraze u ženskom rodu.

Realizaciju projekta finansijski su podržali Balkanski fond za demokratiju, projekt Njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država i Ministarstvo vanjskih poslova Norveške.

SADRŽAJ

Uvod	5
Sažetak	7
Monitoring napada na novinare	8
Napadi koji su se dogodili 2021. godine	8
Fizički napadi	11
Prijetnje smrću	12
Ostale prijetnje	12
Prijetnje medijima i medijskim organizacijama	14
Napadi na medije i medijske organizacije	15
Napadi koji su se dogodili 2020. godine	15
Fizički napadi i hapšenja	16
Prijetnje smrću	17
Ostale prijetnje	18
Prijetnje medijima i medijskim organizacijama	19
Napadi na medije i medijske organizacije	19
Zaključci	20

UVOD

Izvještaj o sudskim postupcima za napade na novinare dio je projekta „Podrška medijskim slobodama i novinarskim standardima“ koji realizuju Sindikat medija Crne Gore i Građanska alijansa. Projekat je podržan od strane Ministarstva vanjskih poslova Norveške, Balkanskog fonda za demokratiju Njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država.

Građanska alijansa je realizovala monitoring suđenja u periodu od januara do novembra 2021. godine i pratila je policijske i tužilačke istrage napada na novinare. Predmet analize bili su i slučajevi koji su se dogodili 2020. godine, a koji su svoj pravni epilog doživjeli tokom 2021. godine. Napravljena je komparativna analiza i ukazano na brojne probleme, trendove i moguća rješenja.

Cilj monitoringa je bio prikupljanje informacija o slučajevima napada na novinare, kroz dostupne izvještaje Komisije za praćenje postupanja nadležnih

organu u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija i druge izveštaja nevladinih organizacija i međunarodnih organizacija, te usvajanje zaključaka i preporuka za unapređenje sigurnosti novinara. Kada su u pitanju sudski postupci, fokus je bio na trajanje i poštovanje procesnih prava. Posebna pažnja je bila posvećena slučajevima govora mržnje i privođenja građana zbog izjava datih putem društvenih mreža, koje su poprimale značaj u javnim raspravama.

U radu smo koristili tehnike istraživanja na terenu, odnosno monitoring i analizu sudskih postupaka, analizu presuda, optužnica, pres kliping, pravne analize, intervjuje i zvanične izvještaje.

Na kraju, koristimo ovu priliku da se zahvalimo svima koji su dali doprinos i koji su bili uključeni u izradu ovog izvještaja, te posebnu zahvalnost dužujemo novinarima koji su bili predmet napada.

Kroz projektne aktivnosti monitoringa, analize prikupljenih podataka i dokumenata, intervjue, te kroz konsultacije sa predstavnicima medijske i pravosudne zajednice, uočeni su sljedeći ključni trendovi po pitanju napada na novinare, efikasnosti pravosudne zaštite novinara i djelotvornosti istraga napada i prijetnji nad novinarima.

Uočen je snažan trend porasta dokumentovanih napada na novinare, koji su tokom projektnog perioda 2020-21. porasli čak u obimu od 47%. Posebno su zabrinjavajući trendovi rasta u slučajevima prijetnji smrću (zbog same ozbiljnosti krivičnog djela) i verbalnih prijetnji novinarima. Oni ukazuju da je spektar osoba koje izriču prijetnje novinarima sve širi i da pored onih koji su direktno povezani sa izvještavanjem novinara, sve je više običnih ljudi koji uglavnom zbog političkog neslaganja sa stavovima ili radom novinara izriču prijetnje novinarima.

Kada govorimo o slučajevima napada na novinare

od strane osoba koje su bile predmet novinarskih izvještavanja, relativno je jednostavno usmjeriti istražne radnje, te osmislići i realizovati preventivne mјere. Međutim, u kontekstu sve češćih napada na novinare od strane građana koji se dešavaju zbog političkih neslaganja, a koji prerastaju u rasprostranjeni model ponašanja – biće izuzetno teško dje-lovati u smislu preventive i sankcionisanja. Zato je bitno, pored adekvatne kaznene politike – razviti i model komunikacije, kojim bi se dodatno objasnile posljedice napada na novinare, te jasno naznačile ozbiljne i oštре sankcije prema onima koji prijeti novinarima. To bi bilo i u skladu sa ponovljenim smjernicama od strane Evropske komisije, koja u svojim godišnjim izvještajima napominje važnost i djelotovnih istraga i adekvatnih sankcija, koje bi imale odvraćajući efekat na potencijalne počinioce.

Imajući u vidu porast slučajeva napada na novinare, kao i specifičnosti ove problematike – tužioc bi posebno trebalo voditi računa o rodnom apsektu,

SAŽETAK

tj. s posebnom se pažnjom odnositi prema slučajevima napada na novinarke, koje su zbog svojih rodnih karakteristika izložene dodatnim rizicima.

Takođe, bitno je pomenuti dva nova aspekta ove problematike. S jedne strane, povećan je broj prijetnji koje novinari dobijaju putem društvenih mreža. Ovaj vid komunikacije je u posljednjoj deceniji premrežio crnogorsko društvo, podigao intenzitet komunikacije i pored izažene politizacije, predstavlja izuzetno plodno tlo za širenje lažnih vijesti i govor-a mržnje, što ima izrazito nepovoljne posljedice po rad novinara. Naravno, ovaj prostor je izuzetno teško regulisati i nadzirati, i u tom smislu je neophodna saradnja i sa regulatorima i civilnim društvom, kako bi u najvećoj mogućoj mjeri umanjio taj negativni efekat.

S druge strane, neophodno je produbiti program obuka za tužioce, i u smislu ograničavanja slobode izražavanja u digitalnom okruženju, kao i zaštite no-

vinara. Postojeći programi službenih pravosudnih obuka sve više se fokusiraju na ove oblasti, i neophodno je da se svi tužioци upoznaju sa osnovnim standardima Savjeta Evrope u ovoj oblasti. No, da bi ti standardi efikasno zaživjeli u praksi – neophodna je snažna saradnja sa novinarskim udruženjima i civilnim sektorom, te je preporučljivo i organizovanje zajedničkih obuka i skupova, koji bi pospešili razmjenu iskustava, poboljšali međusobno razumevanje (pogotovo perspektive novinara po pitanju slučajeva prijetnji i napada) i podigli stepen povjerenja.

1. Napadi tokom 2021. godine

Tokom 2021. godine registrovano je 25 napada/incidenata na štetu novinara i medija u Crnoj Gori, što predstavlja značajan porast u odnosu na 2020. godinu, i to u obimu od 47%. Takođe, u poređenju sa prethodnom godinom – zadržan je trend prijetnji koje su novinari dobijali putem društvenih mreža, ali je tokom 2021. godine zabilježen i porast fizičkih incidenata, što sve skupa poprima prilično sumorne obrise.

Posebno je zabrinjavajuće da je došlo do porasta u kategoriji "Prijetnje smrću novinarima", koje možda

ne djeluje toliko izraženo u apsolutnim brojkama, ali je trend izuzetno problematičan. Ovo je posebno važno, imajući u vidu inicijativu Sindikata medija Crne Gore i NVO sektora Crnoj Gori¹ da se izmjenama Krivičnog zakonika uvedu oštire kazne za napade na novinare, koja je već prihvaćena od strane Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore, a i Vlada Crne Gore je pružila načelnu podršku predloženim izmjenama.

Iako se ove mjere odnose na teža krivična djeła na štetu novinara, aktuelni trenutak i političku podršku bi trebalo iskoristiti i u smislu "laksih" incidenata – koji zbog svog obima i frekventnosti imaju izraženo negativan uticaj na opšte stanje medijskih sloboda i rad novinara. Naime, u statističkom

¹ Zajedničku inicijativu je 06. juna 2021. godine uputilo devet organizacija: Akcija za ljudska prava, Sindikat medija Crne Gore, Institut za medije Crne Gore, Centar za građansko obrazovanje, Građanska alianca, Društvo profesionalnih novinara Crne Gore, Udruženje novinara Crne Gore, Media centar i NVO 35 mm. <https://sindikatmedija.me/sapostenja/devet-organizacija-pozdravilo-podrsku-izmjenama-krivicnog-zakonika/>

MONITORING NAPADA NA NOVINARE

smislu, najznačajniji porast desio se u kategoriji incidenata "Ostale prijetnje novinarima", kojom se predstavljaju incidenti dominantno vezani za verbalne prijetnje upućene novinarima, kako od strane običnih građana, tako od strane osoba koje su (in)direktno bile predmet novinarskog izvještavanja. Ovo poprima oblike društveno rasprostranjenog odnosa prema novinarima, u zavisnosti od stepena odobravanja njihovog izvještavanja – što nimalo ne doprinosi jednom od ključnih zadataka medijskih reformi, a to je osnaživanje povoljnog društvenog ambijenta za rad medija i novinara. Većina ovih prijetnji rezultira odlukama nadležnih tužioca da u tim djelima nema elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

Od 25 zabilježnih slučajeva incidenata i napada na novinare u 2021. godini, njih 20 je prijavljeno policiji ili je policija postupala po službenoj dužnosti, a

sudski epilog je dobio njih 10. U četiri predmeta donijete su osuđujuće presude. Kazne se kreću u opsegu od uslovne osude, kojom je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 4 mjeseca sa rokom provjeravanja u trajanju od 2 godine, do kazni zatvora u trajanju od 3, odnosno 10 mjeseci, kao i zabranjena prilaska i obavezno liječenje u psihijatrijskoj ustanovi.

U fokusu našeg istraživanja bio je i rad državnih tužilaštava. Između ostalih, informacije smo dobili i od Višeg državnog tužilaštva u Podgorici i Bijelom Polju, osnovnih državnih tužilaštva u Podgorici, Kotoru, Ulcinju, Baru, Herceg Novom, Cetinju, Nikšiću, Beranama, Rožajama. U Nikšiću, Kotoru i Cetinju formirano je ukupno šest predmeta u pet slučajeva napada na novinare. Postupak napada na novinarku koji se vodi u Nikšiću još uvijek je u toku.² U dva predmeta koja su se vodila u Kotoru

² Podatak Osnovnog državnog tužilaštva Nikšić, dobiten na osnovu zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama;

VRSTA NAPADA	BROJ
Napadi na novinare	5
Prijetnje smrću novinarima ili sa njima povezanim osobama	4
Ostale prijetnje novinarima	9
Prijetnje medijima i medijskim organizacijama	4
Napadi na medije i medijske organizacije	3
UKUPNO	25

donijete su presude u kojima su okrivljeni oglašeni krivim.³

U prvom slučaju napada na novinare koji je formiran u Osnovnom državnom tužilaštvu u Cetinju, formirana su dva predmeta, odnosno "podnijet je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv dva lica zbog prekršaja iz Zakona o javnom redu i miru"⁴ i drugi krivični predmet protiv nepoznatog izvršioca, zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti. U drugom slučaju napada na novinare, ODT u Cetinju je formiralo krivični predmet u kojem je izvidaj u toku.⁵ Nijedno od pomenutih tužilaštava nije učestvovalo na seminarima/obukama za tužioce za istraživanje napada na novinare.⁶

U Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici je u toku 2021. godine prijavljeno šest slučajeva napada na novinare. U tri slučaja se radi o verbalnom napadu, dok je u preostala tri izvidaj još uvijek u toku.⁷

U jednom slučaju je podnijeta krivična prijava i okrivljeni je nepravosnažnom presudom oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10

mjeseci.

Povodom dva slučaja napada na novinarku formirana su dva predmeta. U jednom je optuženi nepravosnažnom presudom oglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 mjeseca i 25 dana. U drugom predmetu je krivična prijava odbačena.

Ni ovo tužilaštvo nije imalo problema u istraživanju slučajeva napada na novinare, osim u predmetu gdje je krivična prijava podnijeta protiv nepoznatog izvršioca, u smislu što još nije otkriven učinilac krivičnog djela.

Iz odgovora tužilaštava koja su bila predmet našeg istraživanja, možemo zaključiti da u svom radu uglavnom nisu imali teškoća u istraživanju napada na novinare, osim ODT u Cetinju i Podgorici, u predmetima gdje je optužnica protiv nepoznatog izvršioca, u smislu da isti još uvijek nije otkriven. Preporuke date od strane ODT u Cetinju⁸, kao i Višeg državnog tužilaštva u Podgorici⁹, a koje se odnose na unapređenje istraga, jesu organizovane što više obuka na temu istraživanja napada na novinare, kao i neposredna saradnja novinara i tužilaca. ODT

3 Podatak Osnovnog državnog tužilaštva Kotor, dobjeni na osnovu zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama;

4 Podatak Osnovnog državnog tužilaštva Cetinje, dobjeni na osnovu zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama;

5 Podatak Osnovnog državnog tužilaštva Cetinje, dobjeni na osnovu zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama;

6 Državni tužilac ODT-a u Herceg Novom je učestvovao na seminaru pod nazivom "Čl. 10 Evropske konvencije o ljudskim pravima – Sloboda izražavanja i sloboda medija". Odgovori ostalih tužilaštava nalaze se u arhivi Gradske vijećnice;

7 Podatak Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica, dobjeni na osnovu zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama

8 Odgovori Osnovnog državnog tužilaštva u Cetinju, dobjeni zahtjevom o slobodnom pristupu informacijama;

9 Odgovori Višeg državnog tužilaštva u Podgorici, dobjeni zahtjevom o slobodnom pristupu informacijama

u Baru je takođe preporučilo da se "organizuje što više obuka za sudije, tužioce i organe unutrašnjih poslova kako bi se unaprijedio karakter i kvalitet podrške novinarima žrtvama. Ciljane obuke u vezi sa ovim pitanjem treba da budu organizovane za predstavnike svih tužilaštava, kako bi se obezbedili neophodni uslovi za valjano prioritetno procesuiranje ovih krivičnih dela."¹⁰ Takođe su preporučili i da godišnji izvještaji o radu javnih tužilaštava sadrže jasno izdvojen dio koji bi se odnosio na slučajevе krivičnih djela izvršenih na štetu novinara.

1.1 Fizički napadi

- Napadi na novinare

Dana **05.09.2021.** godine, grupa demonstranata je prilikom protesta protiv ustoličenja mitropolita Joannika u Cetinjskom manastiru, napala ekipu televizije "N1" iz Bosne i Hercegovine na Cetinju i gađala ih kamenjem. Ekipa je odlučila da ostavi kameru i da događaj prati telefonom, kako ne bi privlačili pažnju. Međutim, ubrzo je došlo do novog incidenta. Grupa mladića je prekinula njeno uključenje i tražila od novinarke da snimak izbriše. Kako ona to nije uradila, uslijedio je novi napad. "Jedan je došao i polio me vodom, ja sam mu rekla je li ovo čoštvo onda me pljusnuo lavorom vode kojim su ljudi prali lice od suzavca i ja sam rekla pa šta je ovo. Na koncu on je mene pljunuo u lice".¹¹ Slučaj je prijavljen policiji.

Dana **04.09.2021.** godine, fotoreporterka "Pobjede" Mara Babović je napadnuta dok je pratila doček patrijarha Srpske pravoslavne crkve Porfirija ispred Hrama Hristovog Vaskrsenja u Podgorici. Babović se sa ostalim kolegama nalazila na bini postavljenoj kod Hrama, kada je jedan od sveštenika počeo da

je gura. Na molbu da je ne dodiruje, sveštenik joj je rekao: "Sad ćeš da vidiš" i snažno je povukao za ruku sa bine. Tokom navedenog događaja, Babović je nosila žuti prsluk sa oznakom "Press", a takođe je posjedovala i akreditaciju. Slučaj nije prijavljen policiji.

Dana **27.03.2021.** godine, napadnut je glavni i odgovorni urednik "Monitora" - Esad Kočan, ispred svog stana u Podgorici. Na njega je najprije verbalno, a onda i fizički nasruo Dragutin Šuković (55), koji je nakon toga uhapšen i tereti se za krivično djelo – ugrožavanje sigurnosti. Kočan je prijavio da mu je oko 17 časova ispred zgrade u kojoj živi prišla nepoznata osoba, koja mu je uputila uvredljive i prijeteće riječi, te da je u jednom trenutku i fizički nasruo na njega, hvatajući ga za revere mantila. Suđenje protiv Šukovića počelo je 19. maja 2021. godine, a 18. oktobra je osuđen na 10 mjeseci zatvora zbog napada na novinara. Istovremeno mu je i izrečena zabrana prilaska na udaljenosti manjoj od 100 metara, kao i obevezno liječenje u psihijatrijskoj ustanovi.

Dana **20.03.2021.** godine, tokom "patriotskog" skupa ¹² u Bijelom Polju, fizički je napadnut novinar Televizije "Vijesti" Sead Sadiković. Tom prilikom je zadobio lakše povrede glave. Učesnici patriotskog skupa su ga vrijeđali a zatim i fizički napali nakon njegove reakcije na uvrede. Fizički napad, po svjedočenju Sadikovića, izvršilo je najmanje pet osoba i svi su učesnici skupa. Od napadača su ga branili građani koji su prolazili. On je odmah nakon napada za TV "Vijesti" saopštio: "Psovke, vrijeđanja, skočili su napali, na mene, više njih, pet-šest momaka. Odbranili su me ljudi koji su šetali glavnom ulicom. Još jedan paradoks - udarali su me crnogorskom zastavom, valjda kad udaraju crnogorskom zasta-

¹⁰ Odgovori Osnovnog državnog tužilaštva u Baru, dobijeni zahtjevom o slobodnom pristupu informacijama;

¹¹ <http://www.rtcg.me/vijesti/drustvo/333669/eki-pa-tv-n1bih-napadnuta-na-cetinju.html>

¹² Na društvenim mrežama ranije tog dana pozivani su "Crnogorci da u 18 časova u svim gradovima započnu auto-kolone", u znak otpora "fašizmu i zdravstvenom genocidu". U pozivu je naavedeno: "Stop progonu slobodnih ljudi, naše nebo, naša zemlja, naš jezik, naši ljudi."

vom manje boli”¹³. Za ovaj napad su optuženi Nermiñ Omerović (21) i Edin Dizdarević (18).

Dana **14.03.2021.** godine, Jelena Jovanović, novinka “Vijesti”, pogodena je u glavu brisačem sa automobila tokom slavlja pristalica koalicije “Za budućnost Nikšića” nakon lokalnih izbora u Nikšiću u martu 2021. godine. Jovanović se našla u gužvi u kojoj je jedan od okupljenih ispred štaba koalicije “Za budućnost Nikšića”, prethodno policajcu pokušao da skine zaštitnu masku i odgurnuo ga, a zatim nju pogodio u glavu brisačem sa automobila. Osnovno državno tužilaštvo u Nikšiću je protiv J.M. podnijelo krivičnu prijavu zbog krivičnog djela nasilničko ponašanje iz člana 339 Krivičnog zakonika Crne Gore, a na štetu novinarke Jovanović i policijskog službenika M.D, iz Plužina. Sudski postupak u Osnovnom sudu u Nikšiću je u toku.

1.2 Prijetnje smrću

- Prijetnje smrću novinarima ili sa njima povezanim osobama

Dana **19.11.2021.** godine, novinar Nezavisnog dnevnika “Vijesti” Borko Ždero, dobio je prijetnje smrću zbog izvještavanja o eksploraciji šljunka na Morači u mjestu Botun. Kako je počela kontrola nezakonite eksploracije šljunka, ekipa TV “Vijesti” je izašla na teren i tamo zatekla jednog od mještana čiji je kamion kontrolisala policija. On je tom prilikom novinaru Žderu uputio prijetnje smrću: “Dodeš li drugi put na moje privatno imanje, baciću te u Moraču”. Ovaj slučaj je prijavljen policiji, a Borko Ždero je istraživaču GA kazao da je dao izjavu tužilaštву i da čeka njihov odgovor.

Dana **26.05.2021.** godine, Darko Šuković, glavni i odgovorni urednik “Antene M” i redakcija su primili otvorene prijetnje smrću, upućene Šukoviću, putem društvene mreže Facebook sa naloga pod nazivom Marko Aprcović: “I ti si na spisku Šukoviću. Čisto da znaš. Samo ću tebe da kidnapujem i mučim satima. Bombu ću vam tamo bažiti. Marko Aprcović, glavom i bradom”, napisao je u poruci koja je stigla zvaničnoj Facebook stranici “Antene M”. U Osnovnom državnom tužilaštvo u Kotoru formiran je predmet protiv S.M. (34), državljanin BiH, zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti. Presudom Osnovnog suda u Kotoru, 13.08.2021. godine, osuđen je uslovno na kaznu zatvora od četiri mjeseca i istovremeno je određeno da se kazna neće izvršiti ukoliko okriviljeni za vrijeme od dvije godine od dana pravosnažnosti presude ne učini novo krivično djelo.¹⁴

društvene mreže Facebook sa naloga pod nazivom Marko Aprcović: “I ti si na spisku Šukoviću. Čisto da znaš. Samo ću tebe da kidnapujem i mučim satima. Bombu ću vam tamo bažiti. Marko Aprcović, glavom i bradom”, napisao je u poruci koja je stigla zvaničnoj Facebook stranici “Antene M”. U Osnovnom državnom tužilaštvo u Kotoru formiran je predmet protiv S.M. (34), državljanin BiH, zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti. Presudom Osnovnog suda u Kotoru, 13.08.2021. godine, osuđen je uslovno na kaznu zatvora od četiri mjeseca i istovremeno je određeno da se kazna neće izvršiti ukoliko okriviljeni za vrijeme od dvije godine od dana pravosnažnosti presude ne učini novo krivično djelo.¹⁴

Dana **26.05.2021.** godine, Dragan Bursać, kolumnista “Antene M” primio je otvorenu prijetnju smrću, upućenu Bursaću, putem društvene mreže Facebook, sa naloga pod nazivom Marko Aprcović: “Ja sam mrtav ozbiljan, ubiću te provirši li ikada u CG. Metak u glavu i pozdrav” pisalo je u poruci koju je primio Bursać na svom Facebook profilu. U Osnovnom državnom tužilaštvo u Kotoru formiran je predmet protiv S.M. (34) zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti, a zatim donijeta presuda pomenuta u prethodnom slučaju jer se radi o istom licu i istovremeno upućenim prijetnjama.

Dana **16.03.2021.** godine, Sead Sadiković, novinar TV “Vijesti” je u Centar bezbjednosti Bijelo Polje, prijavio da je putem društvene mreže “Facebook” primio poruku sa profila izvjesnog K. Č. iz Pljevalja u kojoj su upućene riječi uvrede i prijetnji da će ga “hapasti na život i tijelo”. Predmeti spisa su dostavljeni CB Pljevalja zbog mjesne nadležnosti, a po nalogu Osnovnog državnog tužioca iz Pljevalja policijski službenici su podnijeli krivičnu prijavu protiv K. Č. zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djelo ugrožavanje sigurnosti iz čl. 168 Krivičnog zakonika Crne Gore. Postupak je sudska okončan i

¹³ <https://www.vijesti.me/vijesti/crna-hronika/522625/sadikovic-napadnut-tokom-patriotskog-skupa-u-bijelom-polju-privedene-dvije-osobe>

¹⁴ <https://www.portalanalitika.me/clanak/zbog-prijetnji-smrcu-kaznen-uslovno-na-cetiri-mjeseca-vujovic-skandalozna-presuda>

K.Č. je osuđen je na tri mjeseca zatvora.¹⁵

1.3 Ostale prijetnje

Ostale prijetnje novinarima

Dana **19.11.2021.** godine, novinaru portala "Pcnen" Vuku Vujišiću je prijećeno od strane građana zbog izvještavanja o eksploraciji šljunka na Moraču u mjestu Botun. Vujišić je mjesecima izvještavao o tom problemu, a i ranije mu je prijećeno smrću, "upozoravali ga" i nasrtali na njega na terenu. Kako je počela kontrola nezakonite eksploracije šljunka, ekipa TV "Vijesti" je izašla na teren i tamo zatekla jednog od mještana čiji je kamion kontrolisala policija. On je tom prilikom zaprijetio novinaru TV "Vijesti" Borku Žderu da će ga baciti u Moraču i dodaо: "Sve je ovo zamutio Vuk Vujišić, onaj novinar, udarili su na sirotinju. On je plaćen da to piše. Zašto niste dolazili kada su šljunak vadili 'Genex', niste smjeli tada". Policija je nakon prijave Vujišića identifikovala Aleksandra Stanića koji je saslušan u svojstvu građanina. Tužilac je, međutim, ocijenio da u njegovim postupcima nema elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

Dana **17.11.2021.** godine, Nikoleta Rakočević, novinarka "Antene M", verbalno je napadnuta prilikom obavljanja radnog zadatka u prostorijama MUP-a u Mojkovcu. Novinarka je prilikom ulaska u zgradu zatekla raspravu predsjednika URE Ivana Ašanina i nepoznatog muškarca, što je pokušala da zabilježi telefonom. Nepoznati muškarac je povišenim tonom počeo da je ispituje ko je ona i zašto snima, a onda je tražio od nje da mu da svoj telefon kako bi obrisao materijal koji je snimila. Pošto je odbila da mu da telefon, krenuo je ka njoj, ali je Ašanin stao između njih i na taj način ga spriječio da joj se približi. U međuvremenu, novinarka je saznala da je riječ o izvjesnom R. P. iz Mojkovca, a povodom događaja dala je izjavu u policiji.

Dana **16.11.2021.** godine, novinar "Pobjede" Nenad Zečević, u čijem fokusu rada je i bezbjednosni sektor, pozvan je da svjedoči u svojstvu svjedoka u Višem tužilaštvu zbog navodnog odavanja tajnih podataka. Zečević je pozvan na svjedočenje po prijavi direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost (ANB). Novinar je pred tužiocem negirao navode iz prijave i postupak čelnika ANB-a okarakterisao kao zastrašivanje.

Dana **22.08.2021.** godine, novinarka RTCG Tamarica Nikčević, verbalno je napadnuta u Risnu od strane muškarca koji joj je uputio grube uvrede. Slučaj je prijavljen policiji, a Osnovno državno tužilaštvo u Kotoru donijelo je odluku da u konkretnom djelu nema elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

Dana **16.08.2021.** godine, Direktorica Centra za istraživačko novinarstvo, Milka Tadić-Mijović je verbalno napadnuta na parkingu kod megamarket "Voli" u Petrovcu. Zbog vrijeđanja, psovki i brojnih prijetnji, budvanska policija je za manje od pola sata, uhapsila bezbjednosno-interesantno lice Božidara Boška Filipovića (56). Filipović je u oktobru 2021. osuđen na tri mjeseca zatvora zbog ugrožavanja sigurnosti direktorice Centra za istraživačko novinarstvo.¹⁶

Dana **28.07.2021.** godine, novinarka "Vijesti" Jelena Jovanović, dobila je pismo koje je potpisao privatorenik Mario Milošević, preko njegove advokatice, a u vidu reagovanja na objavljeni tekst. Advokatika je na službenu mejl adresu novinarke i redakcije u kojoj radi poslala mejl, koji je nazvala demantijem, a u kom osumnjičeni za izvršenje dva ubistva navodi gdje novinarka stanuje, insinuirajući da Jovanović stan otplaćuje pišući tekstove o njemu. Novinarka, koja je svjedok ubistva za koje tužilaštvo sumnjiči Miloševića, te navode protumačila je kao ozbiljne prijetnje i pokušaj zastrašivanja i diskreditacije, jer informacija o tome gdje stanuje nije javna. Novinarka je podnijela prijave protiv Miloševića i njegove

15 Iz presude Osnovnog suda u Pljevljima;

16 Podaci uzeti sa sajta safejournalists.net

advokatice zbog ugrožavanja sigurnosti. Osnovna državna tužiteljka Ivana Petrušić Vukašević je, međutim, analizom cijelokupnih spisa predmeta, ocijenila da ne postoji osnovana sumnja da su Milošević i Karadžićeva počinili bilo koje krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.¹⁷

Dana **18.06.2021.** godine, urednica Parlamentarnog kanala RTCG Slavica Kruščić Vasović, prijavila je Centru bezbjednosti Podgorica da je dobila uvrjedljive poruke, fotografije i video snimke eksplicitnog sadržaja putem jedne elektronske komunikacione mreže. Policija je nakon preuzimanja mjera i radnji na rasvjetljavanju ovog događaja locirala i lišila slobode M.M. Međutim, Osnovni državni tužilac se izjasnio da se u radnjama M.M. ne stiču elementi krivičnog djela čije se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. Ipak, M.M. je zbog počinjenog prekršaja iz člana 7 Zakona o javnom redu i miru (grubo vrijedanje, naročito drsko, bestidno i uvrjedljivo poнаšanje) priveden nadležnom sudiji za prekršaje.

Dana **16.06.2021.** godine, novinar "RTCG" Nebojša Šofranac, podnio je prijavu u CB Podgorica protiv P.V. zbog vrijedanja i prijetnji. Dežurni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici se izjasnio da se iz sadržine prijave ne stiču elementi izvršenja krivičnog djela već izvršenje prekršaja iz Zakona o Javnom redu i miru.

Dana 24.04.2021. godine, dogodio se drugi slučaj napada na novinara Šofranaca, prilikom prijema vicešampiona svijeta u boksu, Petra Liješevića na podgoričkom aerodromu. Tom prilikom, Šofranac je doživio uvrede, ponuženja i neugodnosti od grupe građana. Oni su vrijedali novinara nazivajući ga "ustašom" i pozivali su ga da "izade pred Srbe". Šofranac nije želio podnijeti prijavu, ali je policija samoinicijativno od njega prikupila informacije o okolnostima događaja i uzela izjave od dvije osobe.

1.4 Prijetnje medijima i medijskim organizacijama

- *Prijetnje medijima i medijskim organizacijama*

Dana **22.08.2021.** godine, za vrijeme protestnog skupa povodom ustoličenja vladike Joanikija na Cetinju, grupa okupljenih građana nije dozvoljavala televizijskoj ekipi „Vijesti“ da izvještava sa događaja. Na snimku koji je zabilježila njihova kamera čuju se uvrede i prijetnje novinarki i snimatelu, kao i da im okupljena lica govore da ne mogu da snimaju i da moraju da napuste događaj. Slučaj je prijavljen policiji.

Dana **26.05.2021.** godine, Redakcija "Antena M" je primila otvorenu prijetnju smrću upućenu glavnom i odgovornom uredniku Darku Šukoviću, u kojoj je takođe navedeno da će na objekat redakcije biti bačena bomba. Prijetnja je upućena sa društvene mreže Facebook, sa naloga pod nazivom Marko Aprcović. U Osnovnom državnom tužilaštvu u Kotoru formiran je predmet protiv S.M. zbog krivičnog ugrožavanje sigurnosti i donijeta presuda kojom je optuženi osuđen uslovno na kaznu zatvora od četiri mjeseca i istovremeno je određeno da se kazna neće izvršiti ukoliko okrivljeni za vrijeme od dvije godine od dana pravosnažnosti presude ne učini novo krivično djelo.

Dana **21.01.2021.** godine, direktor portalta "CDM" Boris Darmanović, podnio je prijavu protiv nepoznate osobe, koja je portalu "CDM" poslala prijetetu poruku sa Facebook profila Luka Nileyvić. "Bacićemo bombu na tebe", bio je sadržaj primljene poruke. Formirani spisi predmeta dostavljeni su nadležnom tuziocu na procjenu, odlučivanje i pravnu kvalifikaciju.

Dana **13.01.2021.** godine, Direktor "Skala radija", Slavko Mandić, podnio je prijavu u Odeljenju bezbjednosti Kotor zbog više komentara objavljenih na društvenim mrežama i portalima. Komentari neprimjereno i uvrjedljivog sadržaja odnosili su se na objavljena saopštenja na talasima radija. Sa sadrži-

¹⁷ <https://www.vijesti.me/vijesti/crna-hronika/573780/ugrozena-novinarka-nije-ugrozena>

nom prijave upoznat je i državni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Kotoru. Policijskim službenicima je izdat nalog da prikupe obavještenja na okolnosti prijave, a nakon toga će spisi biti dostavljeni tužiocu na ocjenu, odlučivanje i pravnu kvalifikaciju.

1.5 Napadi na medije i medijske organizacije

- Napadi na medije i medijske organizacije

Dana **04.07.2021.** godine, Č.K. i B.C. iz Cetinja su oko 9.20 časova neovlašćeno ušli u prostorije RTV "Cetinje" i zahtjevali od novinarke Ane Tomović da novinarska ekipa RTV "Cetinje" izđe na teren i isprati bogosluženje koje su obavljala sveštena lica Crnogorske pravoslavne crkve. Tomović im je saopštila da ekipa nije u mogućnosti da izđe na teren i snima navedeni događaj, nakon čega su ova dva lica iznijeli niz uvreda na račun urednika RTV "Cetinje" Mladena Zadrime. Protiv Č.K. je podnjeta prekršajna prijava zbog počinjenog prekršaja iz člana 7 (grubo vrijeđanje) Zakona o javnom redu i miru. Državni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Cetinju se izjasnio da se u radnjama navedenih lica ne stiču elementi krivičnog djela čije se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Dana **08.04.2021.** godine, oko podneva, na kružnom toku na ulazu u Budvu, napadnuta je ekipa RTV "Budva", tokom blokade saobraćaja zbog navedene izmjene Odluke o kriterijumima za sticanje crnogorskog državljanstva. Grupa ljudi je na blokadi zaustavila ekipu RTV "Budva", koja se vraćala s posla, ne dozvoljavajući im prolaz. Tom prilikom su se

neprimjereno ponašali, udarili u službeni automobil i zaprijetili da će doći i u RTV "Budva".

Dana **08.04.2021.** godine, prilikom protesta na Bojetićima kod Nikšića, koji je organizovao Patriot-sko-komitski savez, a u vezi novih propisa o liberalizaciji uslov za sticanje crnogorskog državljanstva, okupljeni građani su vrijeđali, psovali i tjerali novinare TV "Vijesti" tokom uzimanja izjave.

2. Napadi tokom 2020. godine

Tokom 2020. godine registrovano je 17 napada/incidenta na štetu novinara i medija u Crnoj Gori, od kojih najveći broj pripada kategoriji fizičkih napada na novinare. Dodatno je zabrinjavajuće što su svi incidenti koji pripadaju ovoj kategoriji uzrokovani ili ponašanjem pripadnika policije ili obezbjeđenja objekata javne uprave (igrom slučaja – u oba primjera se radi o objezbjeđenju Opštine Budva). Što se tiče slučajeva vezanih za postupanje policije – uglavnom se radilo o privođenju i zadržavanju novinara nakon objavljivanja tekstova koji su klasičkovani kao potencijalni izazivači panike i nemira.

Ono što je zanimljivo – registrovan je značajan broj incidenata putem društvenih mreža, što samo potvrđuje da njihova široko rasprostanjena upotreba sa sobom nosi i ogromne rizike po korisnike, a u ovom slučaju - novinare. Imajući u vidu da Crna Gora ima jednu od najvećih stopa aktivnih

VRSTA NAPADA	BROJ
Napadi na novinare I hapšenja	6
Prijetnje smrću novinarima ili sa njima povezanim osobama	3
Ostale prijetnje novinarima	4
Prijetnje medijima i medijskim organizacijama	3
Napadi na medije i medijske organizacije	1
UKUPNO	17

korisnika društvenih mreža u Evropi¹⁸, koja iznosi 68.5% stanovništva, i da je ona u stalnom rastu (povećana je oko za 10% u odnosu na 2020. godinu), biće interesantno pratiti trend prijetnji koje novinari dobijaju putem društvenih mreža i u kojem omjeru tim putem izrečene prijetnje uslovjavaju realne fizičke napade.

Konačno, u svim slučajevima kada su novinari prijavljivali prijetnje ili napade od strane fizičkih lica, reakcije policije su bile relativno efikasne, dok su tužioci uglavnom klasifikovali te incidente kao prekršaje, tj. nisu bile utvrđivane osnove za krivično gonjenje po službenoj dužnosti.

U 2020. godini, od 17 slučajeva napada na novinare, njih 13 je prijavljeno policiji ili je policija postupala po službenoj dužnosti, a sudski epilog je dobio pet slučajeva. Donijete su tri osuđujuće presude, a kazne se kreću u opsegu od kazne rada u javnom interesu u trajanju od 100 časova, preko uslovne osude kojom je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci, s tim što se kazna neće izvršiti ukoliko okrivljeni u roku od dvije godine ne izvrši novo krivično djelo, pa do kazne zatvora u trajanju od 2 mjeseca. U ovoj godini su takođe pokrenuta i tri prekršajna postupka.

Takođe, 2020. godinu su obilježila i četiri hapšenja i zadržavanja novinara. U jednom slučaju se, navodno, radilo o nesporazumu i novinar je ubrzo pušten na slobodu. U ostala tri slučaja novinari su privredeni zbog izazivanja panike i nereda zbog sadržine objavljenih tekstova. U sva tri slučaja su odbačene prijave.

2.1 Fizički napadi i hapšenja

- Napadi na novinare i hapšenja

Dana **27.06.2020.** godine, novinarka "Pobjede" Đurđica Čorić je podnijela prijavu u Centru bezbjedno-

sti Budva jer su je pripadnici obezbeđenja na grub način izbacili iz zgrade Opštine Budva. Policija je identifikovala radnika obezbeđenja i sa prijavom je upoznato tužilaštvo u Kotoru, koje je ocijenilo da se u konkretnom slučaju ne radi o krivičnom djelu za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Dana **27.06.2020.** godine, kameraman TV „Vijesti“, Drago Matović je podnio prijavu u Centru bezbjednosti Budva protiv nepoznatog radnika obezbeđenja Opštine Budva zbog grubog izbacivanja iz prostorija Opštine. Policija je identifikovala radnika, upoznala tužiteljku iz Kotora, koja se izjasnila da u tom postupanju nema elemenata krivičnog djela.

Dana **13.05.2020.** godine, dopisnik "Večernjih novosti" Veliša Kadić uhapšen je prilikom izvještavanja sa protesta u Nikšiću. Dok je pokušavao da snimi dvojicu policajaca kako se obračunavaju s demonstrantom, prišao mu je policajac pod punom opremom i pitao ga: "Ko ste Vi? Ko Vam je dao pravo da snimate?" Pokušao je da pokaže svoju novinarsku akreditaciju, ali su ga uhvatili. Rekao im je da je novinar, a oni su tražili da izbriše snimak. Nakon što je rekao da to ne može učiniti jer ga drže, policajac ga je poprskao u oči biber sprejom. Kadić je pušten tri sata kasnije, nakon što su lokalni novinari zatražili pojašnjenje razloga za njegovo pritvaranje i hitno saslušanje. Kadić je kasnije izjavio da policajci nisu primijenili silu, a policija je saopštila da je došlo do nesporazuma i pružila Kadiću medicinsku pomoć.

Dana **13.01.2020.** godine, novinarka Gojko Raičević je priveden i zadržan zato što je objavio vijest da je došlo do eksplozije u zvaničnoj državnoj rezidencijalnoj vili "Gorica" u Podgorici. Policija je kasnije to demantovala ističući da nije bilo eksplozije, ali da jeste došlo do određenog kvara na elektroinstalacijama. Crnogorska policija i tužilaštvo tvrde da je Raičević, koji je pušten na slobodu nakon saslušanja, tim tekstom izazvao paniku i nered. Portal "In4S", čiji je on urednik, je odmah prenio policijski demanti

¹⁸ <https://datareportal.com/reports/digital-2021-montenegro>

sporne vijesti. U decembru 2020. godine, tužilaštvo je odbacilo krivičnu prijavu protiv Gojka Raičevića, jer ne postoji sumnja da je izvršio krivično djelo koje mu se stavljalno na teret.

Dana **13.01.2020.** godine, novinar Dražen Živković je priveden i zadržan zato što je objavio vijest da je došlo do eksplozije u zvaničnoj državnoj rezidencijalnoj vili "Gorica" u Podgorici. Policija je kasnije to demantovala ističući da nije bilo eksplozije, ali da jeste došlo do određenog kvara na elektroinstalacijama. Crnogorska policija i tužilaštvo tvrde da je Živković, koji je pušten na slobodu nakon saslušanja, tim tekstom izazvao paniku i nered. Portal „Borba“, čiji je on urednik, je odmah prenio policijski demanti sporne vijesti. U decembru 2020. godine, tužilaštvo je odbacilo krivičnu prijavu protiv Dražena Živkovića, jer ne postoji sumnja da je izvršio krivično djelo koje mu se stavljalno na teret.

Dana **05.01.2020.** godine, Andjela Đikanović je privedena i kasnije odlukom tužilaštva zadržana do 72 sata zbog sumnje da je izvršila krivično djelo izazivanje panike i nereda nakon što je objavila da će na Badnji dan crnogorskoj policiji biti na raspolaganju i 250 pripadnika ROSU – specijalne kosovske jedinice. Vijesti je ubrzo demantovala Vlada Crne Gore. „FOS medija“, portal čija je Đikanović i glavna uredica, je oko sat nakon objavljivanja sporne vijesti tu informaciju povukao i izvinio se zbog njenog objavljivanja. 6. januara Đikanović je puštena iz pritvora i dozvoljeno joj je da se brani sa slobode. Istog dana, „FOS“ je objavio saopštenje da je Đikanović otpuštena sa mjesta glavne urednice tog portala zbog "ozbiljne profesionalne greške". U januaru 2021. Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici odbacilo je prijavu Uprave policije podnijetu 5. januara 2020. godine protiv Andželeta Đikanović.

2.2 Prijetnje smrću

- Prijetnje smrću novinarima ili sa njima povezanim osobama

01.05.2020. godine - Specijalno tužilaštvo Crne Gore je uhapsilo dvije osobe koje se sumnjiče za planiranje ubistva novinarke Olivere Lakić. U svom iskazu pred Specijalnim državnim tužilaštvom, svjedok saradnik u predmetu protiv kriminalne grupe u kojoj su 23 osobe okrivljene za planiranje i izvršenje više teških krivičnih djela - B.P., iznio je detalje o planiranju atentata na novinarku Oliveru Lakić. Svjedok je u svom iskazu naveo da je jednom prilikom, u njegovu sobu u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija "Spuž", došao okrivljeni B.F. koji ga je pitao da li poznaje Oliveru Lakić, a zatim ga upitao šta bi tražio u naknadu da izvrši ubistvo Olje Lakić. Nakon ovog razgovora, 5. ili 6. maja u njegovu sobu je došao okrivljeni G.R. koji ga je pitao za koliko para radi ubistva, a zatim mu rekao „Dao bih ti 150.000 eura keš, a i da mi tražiš i 200.000, da mi završiš ovo samo da mi je makneš“ uz pojašnjenje da „P...., ona zna nešto što ne treba da zna“. Takođe, svjedok saradnik je naveo i to da je u zatvoru priču o Oliveri Lakić započeo pritvorenik V.B. koji ga je takođe pitao da li je poznaje. U daljem razgovoru sa svjedokom V.B. je kazao da je pratilo Lakićevu, te da je informacije o njenom kretanju prosljeđivao okriljenom F.K. koji joj je prišao otvozadi i pucao joj u nogu. ¹⁹

Dana **24.03.2020.** godine, urednik TV "Vijesti" Sead Sadiković je podnio prijavu ovlašćenim službenicima CB Bijelo Polje. U prijavi se navodi da je na svom "Facebook" profilu putem "messangera" primio poruke uvredljivog i prijetičeg sadržaja u periodu od 20.03. do 22.03.2020. godine. Povod za to je bio njegov prilog u magazinu "Bez granica" koji se odnosio na populaciju Roma. Preduzetim mjerama i radnjama identifikovano je lice A. H. Osnovno državno tužilstvo u Bijelom Polju formiralo je spise predmeta,

a zatim ih dostavio CB Budva kako bi mjesno nadležni tužilac u Kotoru bio upoznat sa njima. Nakon upoznavanja sa spisima predmeta, tužilac u Kotoru se izjasnio da u predmetu ne postoje elementi izvršenja krivičnog djela.

Dana **23.01.2020.** godine, novinar ND "Vijesti" Samir Adrović prijavio je Odjeljenu bezbjednosti Ulcinj da je lice A.C. sa svog Facebook profila na drugi profil poslao poruku-komentar na albanskom jeziku, zbog čije sadržine Adrović osjeća ugroženost za ličnu kao i bezbjednost porodice. Dežurni tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Ulcinju se izjasnio da se radi o krivičnom djelu ugrožavanje sigurnosti, te je prijava protiv A.C. podnešena u redovnom postupku. Osnovno državno tužilaštvo iz Ulcinja 30. marta 2021. godine obavijestilo je istraživača Građanske alianse da je A.C. osuđen po krivičnoj prijavi koju je ovo tužilaštvo podnijelo protiv A.C., a zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti. Osnovni sud u Ulcinju oglasio je krivim A.C. i izrekao kaznu rada u javnom interesu u trajanju od 100 časova.

2.3 Ostale prijetnje

- Ostale prijetnje novinarima

Dana **17.11.2020.** godine, Zoran Leković, novinar RTCG, podnio je krivičnu prijavu protiv instagram grupe "niksic.zivi" i V.M., zbog ugrožavanja sigurnosti, uvreda i izlaganja linču putem društvenih mreža. Sa njegovog privatnog profila su preuzimali sadržaje, koje su ponovo postavljali uz uvrede i prijetnje. Leković je 30. marta 2021. godine istraživaču GA kazao da su ga iz policije obavijestili da je tužilaštvo procijenilo da u konkretnom nema krivične odgovornosti i da su ga uputili da pokrene privatnu parnicu protiv odgovornih lica. Pošto su mediji ovo objavili, taj novinarski članak na jednom portalu komentari sao je i sekretar Ministarstva zdravlja, Nikola Antović. Tužilaštvo je i zbog komentara Antovića procijenilo da nema elemenata bića krivičnog djela, ali je Uprava policije protiv Antovića pokrenula prekršajni po-

stupak. A po prijavi Antovića, pokrenut je prekršajni postupak i protiv novinara.

U periodu od **12 - 15.03.2020.** godine, novinarka "Dana" Natalija Mrdak dobila je prijetnje putem društvenih mreža. Slučaj je prijavljen policiji koja je identifikovala D.P. i podnijela krivičnu prijavu zbog postojanja osnovane sumnje da je počinila krivično djelo ugrožavanje sigurnosti. Iz Osnovnog državnog tužilaštva iz Herceg Novog su nas obavijestili da su podnijeli optužni predlog protiv D.P. zbog produženog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti izvršenog na štetu N.M. u periodu od 12. do 15. marta 2020. godine. Osnovni sud u Herceg Novom je donio presudu kojom je D.P. oglasio krivom i izrekao joj uslovnu osudu kojom je utvrdio kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci i istovremeno odredio da se kazna neće izvršiti ukoliko okrivljena u roku od dvije godine ne izvrši novo krivično djelo. Takođe, saopšteno je da motiv krivičnog djela nije bio novinarski rad N.M.

Dana **15.05.2020.** godine, novinarka dnevnog lista "Vijesti" Jadranka Ćetković je podnijela prijavu ovlašćenim službenicima CB Bijelo Polje. U prijavi se navodi da su na njenom "Facebook" profilu upućeni uvredljivi komentari na njen i račun novinarske kuće "Vijesti". Povod za to je bilo njeno izvještavanje o tući u Bijelom Polju u kojoj su učestvovali dvije grupe mlađih lica. Komentar je ostavila majka jednog od učesnika u tući. Nakon upoznavanja sa spisima predmeta, tužilac u Osnovnom državnom tužilaštvu u Bijelom Polju se izjasnio da u predmetu ne postoje elementi izvršenja krivičnog djela.

Dana **11.02.2020.** godine, novinarka "Pobjede" Ivana Komnenić prijavila je Odjeljenju bezbjednosti Kotor da je putem "Facebook" profila primila više poruka uvredljive sadržine, a u dopuni prijave navela i da je u svojoj blizini više puta primjetila NN muško lice sa kapuljačom što je kod nje izazvalo osjećaj nesigurnosti. Policija je identifikovala lice I. T. i podnijela krivičnu prijavu zbog osnovane sumnje da je počinio krivično djela čl. 168a KZCG, proganjanje na štetu novinarke.

Osnovno državno tužilaštvo iz Kotora je 12. aprila 2021. godine istraživaču GA odgovorilo da je utvrdilo da je prijavljeno lice za krivično djelo proganjanje iz člana 168a Krivičnog zakonika Crne Gore, izvršilo sa teritorije opštine Pljevlja, te je spise predmeta u julu 2020. godine dostavilo Osnovnom državnom tužilaštvu u Pljevljima na dalje postupanje.

2.4 Prijetnje medijima i medijskim organizacijama

- *Prijetnje medijima i medijskim organizacijama*

Dana **04.09.2021.** godine, Mojkovčanin T. J. (45) u više telefonskih poziva je uz nemiravao, prijetio i upućivao uvrede zaposlenima u redakciji "Vijesti". On je hapšen je zbog sumnje da je izvršio krivično djelo ugrožavanje sigurnosti na štetu zaposlenih u redakciji i portalu "Vijesti". Osnovno državno tužilaštvo iz Bijelog Polja nam je 5. maja 2021. godine dostavilo informaciju u kojoj se navodi da je nakon podnošenja optužnog predmeta Osnovni sud u Bijelom Polju osudio Jovanovića na dva mjeseca zatvora za krivično djelo ugrožavanje sigurnosti. Viši sud iz Bijelog Polja je ovu kaznu potvrdio.

Dana **09.08.2020.** godine, novinarka portala "Antena M" dobila je prijetnje putem društvene mreže „Facebook“. Slučaj je prijavljen policiji koja je identifikovala R.K., prikupila obavještenja od njega na navedene okolnosti i sa sadržinom spisa upoznat je nadležni tužioči u Nikšiću. Iz Osnovnog državnog tužilaštva Nikšić su nas informisali da vezano za upućivanje poruka putem društvene mreže Facebook od izvjesnog R.K. iz Nikšića novinarki Portala „Antena M“, da je sa predmetnim slučajem upoznata dežurna tužiteljka koja je nakon uvida u prikupljena obavještenja od strane Uprave policije – CB Nikšić i sa sadržinom spisa ocjenila da u konkretnom u radnjama R.K. nema elemenata bilo kojeg krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti.

Dana **15.05.2020.** godine, Radio „Dux“ primio je

uvredljiv sadržaj putem e-maila sa elementima nacionalne i vjerske mržnje. Predstavnici radija prijavili su slučaj Upravi policije koja je identifikovala osobu koja je poslala poruku. Okrivljeni je priveden tužiocu, koji je izjavio da taj slučaj nema elemente krivičnog djela, pa je okrivljeni priveden Prekršajnom судu zbog uvreda na nacionalnoj i vjerskoj osnovi.

2.5 Napadi na medije i medijske organizacije

- *Napadi na medije i medijske organizacije*

Dana **30.08.2020.** godine, tokom proslave rezultata parlamentarnih izbora, u Podgorici se okupio veliki broj građana kako bi iskazao podršku do tada opozicionim partijama. Vozilo koje je jasno obilježeno znakom RTCG, kamenovano je prilikom povratka sa snimanja. Vozač je bio sam u vozilu. Uprava policije nam je 20. aprila 2021. godine odgovorila da su obišli reon na potezu stare zgrade Vlade do zgrade Predsjednika, gdje se dogodio kritični događaj, tj. kamenovanje vozila RTCG. Tom prilikom konstatovano je da se na stubovima od rasvjete nalaze kamere, ali da su u komunikaciji sa komunalnom policijom utvrdili da iste nisu bile u funkciji. Kako je saopšteno, službenici policije nastavili su sa preduzimanjem daljih mjera i radnji iz svoje nadležnosti u cilju eventualne identifikacije počinjoca.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

U periodu 2020/21 dokumentovan je porast nasilja nad novinarima, pogotovo u smislu verbalnih incidenata, prijetnji smrću i zloupotreba društvenih mreža. Posebno je zabrinjavajuće što je broj incidenata u 2021. godini porastao u obimu od 47% u odnosu na 2020. godinu.

Većina ovih slučajeva dešava se u opština u kojima je zabilježena značajnija politička aktivnost (Podgorica, Nikšić, Budva), jer u nizu drugih opština i lokalnih državnih tužilaštava (Bar, Ulcinj, Rožaje, Kolašin, Berane, Bijelo Polje, Herceg Novi, Kolašin) nisu registrovane prijave novinara po pitanju ugrožavanja bezbjednosti po bilo kom osnovu.

Većina ovih prijetnji rezultira odlukama nadležnih tužioca da u tim djelima nema elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

1. PREPORUKA

Imajući u vidu da je Evropska komisija u svom posljednjem izvještaju o napretku jasno navela da bi Crna Gora trebalo da pojača napore u cilju djelotvornih istraživača, pouzdanih rezultata i odgovarajućih sankcija u slučajevima napada na novinare – mislimo da bi bilo svrshodno preispitati kaznenu politiku, te uskladiti istražnu/tužilačku sa društveno-političkim prioritetima u smislu smanjenja nasilja na novinarima.

2. PREPORUKA

Imajući u vidu da je Centar za obuke u sudstvu i državnom tužilaštvu, u sklopu saradnje sa Savjetom Evrope, tokom 2021. počeo sa obukama koje pokrivaju i zaštitu novinara, bilo bi izuzetno važno da svi tužioci učestvuju u zvaničnim obukama Centra po tom pitanju.

Značajan broj tužioца nije učestvovao u obukama koje se tiču zaštite novinara, a iskazali su interes za obukama u toj oblasti.

3. PREPORUKA

Pored službenih obuka koje organizuje Centar za obuke u sudstvu i državnom tužilaštvu, bilo bi veoma važno za tužioce da povećaju broj obuka sa novinarskim udruženjima, kako bi kroz zajedničku saradnju i dijalog osnažili razumijevanje problema novinarske zajednice i negativnih efekata prijetnji i napada na njihov rad.

Takođe, zajedničke aktivnosti sa novinarskim i udruženjima civilnog društva bi trebalo da pospješi i međusobnu saradnju, razmjenu informacija i dovedu do povećanog međusobnog povjerenja.

4. PREPORUKA 4:

Neophodno je poboljšati komunikaciju sa medijima, kako u smislu objavljivanja svih relevantnih i dostupnih informacija, tako i u smislu konsultacija i razmjene stavova, što bi vodili daljem produbljivanju odnosa i povećanju povjerenja.

5. PREPORUKA

Od izuzetne je važnosti, u slučajevima prijave nasilja/prijetnje nad novinarima, harmonizovati praksu postupajućih tužilačkih organa, kako bi na nivou pravosudnog sistema bio razvijen snažan i koherentan odgovor na rizike s kojima se novinari suočavaju. U tom smislu, tužioci bi trebalo da održavaju redovnu komunikaciju unutar tužilačke organizacije, razmjenjuju informacije i iskustva.

6. PREPORUKA

Takođe, saradnja sa policijom, pogotovo sa inspektorima koji na nivou Uprave policije dodatno prate slučajeve napada i prijetnje nad novinarima i imaju iskustva sa prethodnim istragama, treba biti dodatno unaprijeđena.

7. PREPORUKA

U početnim fazama istrage, tužiocu bi posebno trebalo da obrate pažnju na rodni aspekt slučaja, imajući u vidu da su novinarke izložene dodatnim rizicima, pogotovo u smislu fizičke opasnosti i prijetnji, i shodno tome razmotriti sa policijskim organima dodatne istražne i zaštitne mjere.

Što se tiče istražnih radnji, a imajući u vidu i porast slučajeva napada na novinare i rizika kojima su izloženi, ali i specifičnih okolnosti u kojima se ti slučajevi događaju – tužiocu u početnoj fazi s posebnom pažnjom moraju procijeniti da li se napad na novinara desio zbog izvještavanja, tj. da li ima direktnе veze sa time što je žrtva novinar.

8. PREPORUKA

U slučaju potvrde veze između novinarskog izvještavanja i napada na novinara, trebalo bi cijeniti i informacije koje proističu iz novinarskog izvještavanja, kako bi se slučaj što djelotvornije rasvijetlio, sa utvrđenim uzročno-posljedičnim vezama i time omogućilo tužiocu da pored direktnih počinioca istraži i nalogodavce, tamo gdje je to moguće.

9. PREPORUKA

Prilikom istražnih radnji tužiocu moraju posebnu pažnju voditi o zaštiti novinarskih izvora. Iako Zakon o medijima jasno navodi u kojim slučajevima se novinar može natjerati da otkrije svoje izvore, u situacijama kada prilikom istražnih radnji novinar svojevoljno otkrije svoje izvore, jer vjeruje da time može doprinijeti djelotvornijoj istrazi – nadležni tužilac mora voditi dužnu pažnju da u najvećoj mjeri sačuva tajnost izvora.

Građanska alijansa
Decembar 2021.